**Aslı KAYAR**

# TEK SATICILIK SÖZLEŞMESİNDE FESİH SEBEPLERİ

**FİLİZ KİTABEVİ**
**İSTANBUL**
**2026**

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1411
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi
Yayın No | Publication Number: 2026/161
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezleri Dizisi No: 108

Kitap Adı: Tek Satıcılık Sözleşmesinde Fesih Sebepleri
Book Title: Grounds for Termination in Exclusive Distributorship Agreement
ISBN: 978-625-5007-52-0
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786255007520

Yazar(lar) | Author(s): Aslı KAYAR | orcid.org/0009-0006-4358-6357

Konu Kategorisi | Subject Categories: Borçlar Hukuku, Özel Hukuk

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 277

Yayım Tarihi | Publication Date: Ekim 2026 | October 2026
Yayım Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj | Layout: Vildan YAVUZ
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tosyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

***Anneme...***

# ÖNSÖZ

"Tek Satıcılık Sözleşmesinde Fesih Sebepleri" başlıklı bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde oybirliği ile kabul edilen aynı adlı tezi esas almaktadır. Bu çalışma basıma hazırlanırken değerli jüri üyelerinin eleştirileri dikkate alınmış ve bu süreçte tezin aslına mümkün olduğunca sadık kalınmıştır.

Bu çalışmada, ilk olarak isimsiz bir sözleşme olan tek satıcılık sözleşmesinin unsurları, tarafların yükümlülükleri ve sona erme halleri açıklanmıştır. Devamında tek satıcılık sözleşmesinin olağan feshi, olağanüstü (haklı sebeple) feshi ve sağlayıcı ile tek satıcı açısından haklı sebeple fesih halleri incelenmiştir. Son yıllarda tek satıcılık sözleşmesinin feshinin sonuçlarından biri olan denkleştirme tazminatını inceleyen birçok akademik eser yayımlanmıştır. Buna karşın, bu sözleşme açısından fesih sebeplerine odaklanan kapsamlı bir çalışma bulunmamaktadır. Umuyorum ki bu kitap ile bu boşluk bir nebze de olsa doldurulmuş olur.

Değerli hocalarımın ve ailemin desteği olmasa idi bu tezi kitap haline getirmek mümkün olamazdı. Bu vesile ile, öncelikle beni akademik anlamda oldukça geliştiren bu konuyu öneren ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Kürşad Yağcı'ya teşekkürlerimi sunarım. Tez savunmamda jüri üyesi olarak görev alan Doç. Dr. M. Tolga Özer ve Dr. Öğr. Üyesi M. Cahit Günel'e kıymetli eleştirileri için teşekkür ederim. Doktora sürecimde diğer çalışmalarımdan evvel bu çalışmayı kitap haline getirmem konusunda beni teşvik eden, pozitif yaklaşımı ile sorularımı sabırla yanıtlayan ve akademik desteklerini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Barış Demirsatan'a da ayrıca teşekkür ederim.

Akademik çalışmalarıma imkân sağlayan, her zaman yanımda olan sevgili annem Naciye Lima'ya en içten teşekkürleri borç bilirim.

Yayıma hazırlık sürecinde değerli katkıları için dekanımız Sayın Prof. Dr. Fethi Gedikli'ye ve bu çalışmanın basımı ve yayımını üstlenen Filiz Kitabevi'ne bu imkânı sağladığı için Sayın Oğuzhan Oruç şahsında teşekkürlerimi sunarım.

Aslı Kayar

Kartal, Eylül 2026

# İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... V
İÇİNDEKİLER ..... VII
KISALTMALAR ..... XIII

GİRİŞ ..... 1

**BİRİNCİ BÖLÜM**

**GENEL OLARAK TEK SATICILIK SÖZLEŞMESİ: UNSURLARI, TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE SONA ERME HALLERİ**

1.1. Tek Satıcılık Sözleşmesinin Unsurları ..... 9
1.1.1. Tek Satıcının Kendi Adına ve Hesabına Hareket Etmesi ..... 9
1.1.2. Sağlayıcının Tek Satıcıya Tekel Hakkı Sağlaması ..... 11
1.1.3. Tek Satıcının Pazarlama, Satış ve Sürümü Arttırma Faaliyetlerinde Bulunması ..... 12
1.2. Tarafların Yükümlülükleri ..... 12
1.2.1. Sağlayıcının Yükümlülükleri ..... 13
1.2.1.1. Mal Teslim Yükümlülüğü ..... 13
1.2.1.2. Tek Satıcıyı Destekleme (Sadakat) Yükümlülüğü ..... 14
1.2.1.3. Sözleşme Bölgesinde Doğrudan Doğruya Satış Yapmama Yükümlülüğü ..... 15
1.2.2. Tek Satıcının Yükümlülükleri ..... 18
1.2.2.1. Mal Satın Alma Yükümlülüğü ..... 18
1.2.2.2. Sürümü Arttırma Yükümlülüğü ..... 19
1.2.2.3. Sağlayıcının Menfaatlerini Koruma Yükümlülüğü ..... 22
1.2.2.3.1. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü ..... 23

1.2.2.3.2. Bilgi Verme Yükümlülüğü ..... 24
1.2.2.3.3. Talimatlara Uyma ..... 25
1.2.2.3.4. Sır Saklama ..... 25
1.3. Tek Satıcılık Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ..... 26
1.4. Tek Satıcılık Sözleşmesine Uygulanacak Hükümler ..... 31
1.5. Tek Satıcılık Sözleşmesinde Genel Olarak Sona Erme Halleri ve Fesih ..... 40
1.6. Fesih Hakkının Kullanılmasına İlişkin Ortak Özellikler ..... 41
1.6.1. Fesih Hakkının Kullanılması ..... 41
1.6.2. Fesih Bildiriminin İçeriği ..... 43
1.6.3. Fesih Bildiriminin Şekli ..... 45

## İKİNCİ BÖLÜM
## TEK SATICILIK SÖZLEŞMESİNİN OLAĞAN FESHİ

2.1. Genel Olarak ..... 49
2.2. Belirli Süreli Tek Satıcılık Sözleşmesinde Olağan Fesih Hakkı Tanınması ..... 54
2.3. Tek Satıcılık Sözleşmesinde Fesih Bildirim Süresinin Değerlendirilmesi ..... 58
2.3.1. Taraflarca Kararlaştırılmış Olması Halinde ..... 58
2.3.2. Taraflarca Kararlaştırılmamış Olması Halinde ..... 59
2.3.2.1. Kıyas Yoluyla Uygulama Görüşü ..... 60
2.3.2.2. Yaratma Görüşü ..... 63
2.3.2.3. Yargıtay'ın Uygulaması ve Görüşümüz ..... 64
2.4. Tek Satıcılık Sözleşmesi Açısından Vekâlet Sözleşmesine Özgü Azil ve İstifa Hükümlerinin Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi ..... 67
2.5. Tek Satıcılık Sözleşmesinde Olağan Fesih Hakkının Sınırları ..... 69
2.5.1. Genel Olarak ..... 69
2.5.2. Ayrımcılık Yasağının Olağan Fesih Hakkının Sınırlarından Biri Olup Olmadığının Değerlendirilmesi ..... 70
2.5.3. Sözleşmede Olağan Fesih Hakkını Sınırlandıran Kayıtların Geçerliliği ..... 71
2.5.4. Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı ..... 76
2.5.4.1. Olağan Feshin Karşı Tarafa Zarar Vermek Amacıyla Kullanıldığı Haller ..... 76

2.5.4.2. Olağan Feshin Çelişkili Davranış Yasağına Aykırı Olarak Kullanıldığı Haller ..... 77
2.5.4.3. Fesih Bildirim Süresinin Yetersiz Olduğu Haller..... 77
2.5.4.4. Orantılılık İlkesine Aykırı Hallerin Hakkın Kötüye Kullanılması Açısından Değerlendirilmesi ..... 78
2.5.5. Olağan Fesih Hakkının Kötüye Kullanılmasının Feshin Geçerliliğine Etkisi..... 79
2.6. Fesih Bildirim Süresi İçerisinde Haklı Sebeple Fesih İmkanının Değerlendirilmesi..... 81

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

## TEK SATICILIK SÖZLEŞMESİNDE OLAĞANÜSTÜ (HAKLI SEBEPLE) FESHİN ÖZELLİKLERİ VE TASNİFİ

3.1. Genel Olarak..... 85
3.2. İfa Engellerinin Tasnifi..... 91
3.3. Tek Satıcılık Sözleşmesinde Haklı Sebeple Feshin Hukuki Dayanağı ..... 95
3.4. Haklı Sebeple Fesih Hakkının Kullanılması..... 99
3.4.1. Haklı Sebeple Fesihten Önce Karşı Tarafa Telafi Süresi Verilmesi Gerekip Gerekmediğinin Değerlendirilmesi..... 99
3.4.2. Haklı Sebeple Fesih Hakkının Belirli Bir Süre Sonra Sonuç Doğuracak Şekilde Kullanılması ..... 104
3.4.3. Feshin Geçerli Sayılması için Fesih Sebebinin Bildirilmesinin Gerekli Olup Olmadığının Değerlendirilmesi ..... 104
3.4.4. Fesih Sebebinin Sonradan Bildirilmesi..... 106
3.4.5. Sözleşmede Fesih için Haklı Sebep Kararlaştırılmasının Değerlendirilmesi ..... 108
3.4.6. Haklı Sebeple Fesih Hakkını Sınırlandıran Kayıtların Değerlendirilmesi ..... 113
3.4.7. Haklı Sebeple Fesih Hakkının Kullanılacağı Sürenin Değerlendirilmesi ..... 115
3.5. Haklı Bir Sebep Olmaksızın Yapılan Derhal Feshin Tek Satıcılık Sözleşmesini Sona Erdirip Erdirmeyeceğinin Değerlendirilmesi ..... 115
3.6. Yargıtay Uygulamasında Ortaya Çıkan Bir Kavram: Eylemli Feshin Değerlendirilmesi..... 119

3.7. Tahvil ..... 121
3.8. Tarafların Şahsi Durumunda Meydana Gelen Değişiklikler Nedeniyle Haklı Sebeple Fesih İmkanının Değerlendirilmesi ..... 124
3.8.1. Ölüm ..... 125
3.8.2. Gaiplik ..... 128
3.8.3. Kısıtlanma ..... 129
3.8.4. Tasfiye ..... 131
3.8.5. İflas ..... 133
3.8.6. Konkordato ..... 134
3.8.7. Tür Değiştirme, Birleşme, Ortaklık Payının Devri ..... 138
3.8.8. Ticari İşletmenin Devri ..... 139
3.9. Türk Borçlar Kanunu'nun Genel Hükümlerinde Düzenlenen Fesih Sebeplerinin Haklı Sebeple Fesih ile İlişkisi ..... 142
3.9.1. Temerrüt ..... 142
3.9.1.1. Genel Olarak ..... 142
3.9.1.2. Temerrüt Nedeniyle Feshin Asli Edim Yükümlülüğünün Türüne Göre Değerlendirilmesi ..... 147
3.9.1.2.1. Yapma Edimleri Açısından ..... 148
3.9.1.2.2. Yapmama Edimleri Açısından ..... 149
3.9.1.3. Tek Satıcılık Sözleşmesinin Temerrüt Sebebiyle Feshedilebilmesi için Bu Durumun Aynı Zamanda Çekilmezlik Oluşturmasının Gerekip Gerekmediği ..... 151
3.9.1.4. Sözleşmede Temerrüt Nedeniyle Feshe İlişkin Kayıtlar ..... 156
3.9.1.5. Alacaklı Temerrüdü Nedeniyle Fesih ..... 160
3.9.1.6. Temerrüt ile Haklı Sebeple Fesih Hallerinin Örtüşmesi Halinde Bu Hükümlerin Yarışıp Yarışmayacağının Değerlendirilmesi ..... 163
3.9.2. Kusurlu Sonraki İmkânsızlık ..... 164
3.9.3. İfa Güçsüzlüğü ..... 167
3.9.3.1. Genel Olarak ..... 167
3.9.3.2. İfa Güçsüzlüğü ve Temerrüt Hallerinin Kesişmesi Halinde Uygulanacak Hükmün Belirlenmesi ..... 173
3.9.3.3. Tek Satıcılık Sözleşmesinde İfa Güçsüzlüğü Nedeniyle Fesih ve Haklı Sebeple Fesih Hakkının Yarışıp Yarışmayacağının Değerlendirilmesi ..... 175

3.9.4. Öncelenmiş Sözleşmeye Aykırılık ..... 176
3.9.4.1. Genel Olarak ..... 176
3.9.4.2. Doktrinde Yer Alan Görüşlerin Değerlendirilmesi ..... 179
3.9.5. Aşırı İfa Güçlüğü ..... 182
3.9.5.1. Genel Olarak ..... 182
3.9.5.2. Uyarlamanın Şartları ..... 188
3.9.5.3. Tek Satıcılık Sözleşmesinde Haklı Sebeple Fesih ve İşlem Temelinin Çökmesi Kapsamında Fesih Hakkının Yarışıp Yarışmayacağının Değerlendirilmesi ..... 191

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

## TEK SATICILIK SÖZLEŞMESİ AÇISINDAN YARGI UYGULAMASINDA HAKLI SEBEPLE FESHE İLİŞKİN ÖRNEK OLAYLAR

4.1. Genel Olarak
4.2. Tek Satıcı Açısından Haklı Sebep Oluşturabilecek Haller ..... 200
4.2.1. Sağlayıcının Mal Teslim Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 200
4.2.2. Sağlayıcının Tek Satıcıyı Destekleme (Sadakat) Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 202
4.2.3. Sağlayıcının Sözleşme Bölgesinde Doğrudan Doğruya Satış Yapmama Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 203
4.3. Sağlayıcı Açısından Haklı Sebep Oluşturabilecek Haller ..... 210
4.3.1. Tek Satıcının Asgari Alım Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 210
4.3.2. Tek Satıcının Sürümü Arttırma Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 217
4.3.2.1. Tek Satıcının Müşteri Hizmetlerini Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 221
4.3.3. Tek Satıcının Sağlayıcının Menfaatlerini Koruma Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 222
4.3.3.1. Tek Satıcının Sağlayıcı ile Rekabet Etmeme Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 224
4.3.3.2. Tek Satıcının Sağlayıcıya Bilgi Verme Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 228

4.3.3.3. Tek Satıcının Talimatlara Uyma Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 229
4.3.3.4. Tek Satıcının Sır Saklama Yükümlülüğünü Gereği Gibi Yerine Getirmemesi ..... 230
4.4. Haklı Sebep Oluşturabilecek Bazı Özel Haller ..... 231
4.4.1. Sözleşmede Tek Taraflı Değişiklik Yapılması ..... 231
4.4.2. İşletme İzninin Kaybedilmesi ..... 233
4.4.3. İşyerini Kapatmak ..... 233
4.4.4. Hastalık ..... 234
4.4.5. Askerlik ..... 234
SONUÇ ..... 237
KAYNAKÇA ..... 241

# KISALTMALAR

| | | |
|---|---|---|
| **a.y.** | : | aynı yönde |
| **AY** | : | Anayasa |
| **AÜHFD** | : | Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **BAM** | : | Bölge Adliye Mahkemesi |
| **BATİDER** | : | Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi |
| **BGB** | : | Bürgerliches Gesetzbuch |
| **BGH** | : | Bundesgerichtshof |
| **BGE** | : | Bundesgerichtsentscheid |
| **BK** | : | Borçlar Kanunu |
| **bkz.** | : | bakınız |
| **bs.** | : | bası/baskı |
| **BTHAE** | : | Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü |
| **BÜHFD** | : | Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **C.** | : | Cilt |
| **CISG** | : | United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods |
| **çev.** | : | çevirmen |
| **ÇÜHFD** | : | Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **DEÜHFD** | : | Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **dpn.** | : | dipnot |
| **E.** | : | Esas |
| **EBYÜD** | : | Erzurum Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **edt.:** | : | editör(ler) |
| **E.T.** | : | Erişim Tarihi |
| **EÜHFD** | : | Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **f.** | : | fıkra |
| **GSÜHFD** | : | Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **GÜHFD** | : | Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **haz.** | : | hazırlayan(lar) |
| **HD** | : | Hukuk Dairesi |

| | | |
|---|---|---|
| **HGB** | : | Handelsgesetzbuch |
| **HGK** | : | Hukuk Genel Kurulu |
| **HMK** | : | Hukuk Muhakemeleri Kanunu |
| **HÜHFD** | : | Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **İBGK** | : | İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu |
| **İMHFD** | : | İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |
| **İTÜSBD** | : | İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi |
| **İÜHFM** | : | İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası |
| **İÜMHAD** | : | İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi |
| **K.** | : | Karar |
| **karş.** | : | karşılaştırınız |
| **k.g.** | : | karşı görüş |
| **Kn.** | : | Kanun |
| **m.** | : | madde |
| **MK** | : | Medeni Kanun |
| **MÜHAD** | : | Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi |
| **N.** | : | Numara |
| **NJW** | : | Neue Juristische Wochenzeitung |
| **OLG** | : | Oberlandesgericht |
| **OR** | : | Obligationenrecht |
| **para.** | : | paragraf |
| **RG** | : | Resmi Gazete |
| **RKHK** | : | Rekabetin Korunması Hakkında Kanun |
| **s.** | : | sayfa/sayfalar |
| **S.** | : | Sayı |
| **sic** | : | böyle |
| **Sy.** | : | Sayılı |
| **T.** | : | Tarih |
| **TBK** | : | Türk Borçlar Kanunu |
| **TK** | : | Ticaret Kanunu |
| **TKHK** | : | Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun |
| **TMK** | : | Türk Medeni Kanunu |
| **TTK** | : | Türk Ticaret Kanunu |
| **v.** | : | versus |
| **vd.** | : | ve devamı |
| **yay. haz.** | : | yayına hazırlayan(lar) |
| **YÜHFD** | : | Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi |